

สัมพันธภาพระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง
ในช่วงคิมน้ำผึ้งพระจันทร์

นางสาวดรุณี คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-203-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE RELATIONSHIP BETWEEN NEWSPAPERS AND ELECTED GOVERNMENTS
DURING THE HONEYMOON PERIOD**

MISS DARUNEE KHAMSOOK

**A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism**

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-203-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สัมพันธภาพระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลที่มาจาก
การเลือกตั้งในช่วงต้นน้ำฝั่งพระจันทร์

โดย

นางสาวดรุณี คำสุข

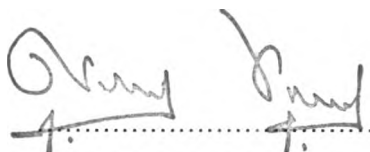
ภาควิชา

วารสารสนเทศ

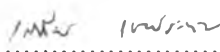
อาจารย์ที่ปรึกษา

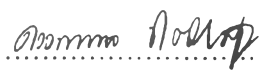
อาจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... (คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตिवงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชยประทับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

ครุณี คำสุข : สัมพันธภาพระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ในช่วงเดือนน้ำผึ้ง
พระจันทร์ (THE HONEYMOON PERIOD BETWEEN NEWSPAPERS AND ELECTED
GOVERNMENTS) อ. ที่ปรึกษา : อ.ดร. ดวงกมลชาติประเสริฐ, 130 หน้า. ISBN 974-637-203-3.

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา การอันนิมูระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ว่าปรากฏจริงหรือไม่ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาการแสดงความคิดเห็นแง่บวกเกี่ยวกับรัฐบาล ที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ และคอลัมน์ประจำ ในช่วง 90 วันแรกของรัฐบาลจำนวน 5 รัฐบาล

ผู้วิจัยแบ่งช่วง 90 วันแรกออกเป็น 2 ช่วงย่อย คือ ช่วงต้น เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ถึง วันที่ 45 ของการปฏิบัติงาน และช่วงปลาย เริ่มตั้งแต่วันที่ 46 ถึง 90 ของการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาการแสดงความคิดเห็นแง่บวกเกี่ยวกับรัฐบาล ที่ปรากฏในช่วงหลังอันนิมู เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับช่วง 90 วันแรกด้วย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ชั้นแรกสุ่มเลือกหนังสือพิมพ์มา 5 ชื่อฉบับ ชั้นที่สองวิเคราะห์บทความแสดงความคิดเห็นแบบจับประเด็นตามเกณฑ์ และชั้นสุดท้ายทดสอบสมมติฐานที่ระดับ .01

ผลการวิจัยพบว่า

1. ช่วงต้นปรากฏความคิดเห็นแง่บวกมากกว่าช่วงปลาย และช่วงหลังอันนิมูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การอันนิมูที่ปรากฏมี 3 ลักษณะ คือ การอันนิมูที่หนังสือพิมพ์ละเว้นการตำหนิรัฐบาล การอันนิมูที่หนังสือพิมพ์ให้การสนับสนุนรัฐบาล และการอันนิมูลักษณะที่เกี่ยวกับตัวนายกรัฐมนตรี

กล่าวโดยสรุปคือ ช่วง 90 วันแรกของทุกรัฐบาล มีการอันนิมูระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลปรากฏจริง และการอันนิมูลักษณะที่หนังสือพิมพ์ละเว้นการตำหนิรัฐบาลปรากฏมากที่สุด

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา2540.....

ลายมือชื่อนิติดร.ครุณี คำสุข.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850044
KEY WORD:

: MAJOR JOURNALISM

NEWSPAPERS / ELECTED GOVERNMENTS / HONEYMOON PERIOD / RELATIONSHIP
DARUNEE KHAMSOOK : THE RELATIONSHIP BETWEEN NEWSPAPERS AND
ELECTED GOVERNMENTS DURING THE HONEYMOON PERIOD. THESIS ADVISOR :
DUANGKAMOL CHARTPRASERT, Ph.D. 130 pp. ISBN 974-637-203-3

The objective of this study was to find out whether there actually were honeymoon periods between newspapers and elected governments. It examined whether five randomly selected newspapers portrayed, through editorials and commentaries, the last five elected governments of the country more positively during their early days on duty than towards the ends.

The researcher compared the numbers of positive editorials and commentaries found during the first 45 days or the first half of the "honeymoon period" to those found between the 46th and the 90th days or the second half of the "honeymoon period" and during the "post-honeymoon period."

The result are as follows :

1. Positive editorials and commentaries are most numerous during the first half of the honeymoon period and subsequently decline through the second half toward the post honeymoon period. The differences were statistically significant at $p < .01$
2. Three types of benign portrayals of the governments are found : refraining from reproach, showing support for the government, presenting the prime ministers' personal stories.

The study concludes that honeymoon periods actually exist, and that benign portrayals of the government most often found during the honeymoon periods are refraining from reproach. The researcher also examined how the political circumstances might have affected the nature of the honeymoon period of each government.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*ดรุณี คำสุข*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ดุรงค์ ธรรม*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆที่มีประโยชน์อย่างมากต่อผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เขยประทับ และรองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร ที่สละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำห้องวารสารและสิ่งพิมพ์ หอสมุดแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณพงษ์ศักดิ์ รัตนวงศ์ เพื่อนที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย Berkeley ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ช่วยสืบค้นและส่งงานวิจัย ที่ผู้วิจัยต้องการมาให้ตลอด คุณเบญจวรรณ เลิศเชื่อนพันธ์ คุณจงจันทน์ หอมจันทนากุล คุณไพทยา มีสัตย์ และคุณแสง จันทราทิพย์ ที่ยอมเหนื่อยยากช่วยเหลือทุกครั้งที่คุณผู้วิจัยต้องการ ขอขอบคุณสำหรับน้ำใจและกำลังใจของเพื่อนๆปริญญาโท การหนังสือพิมพ์ และเพื่อนๆในกลุ่มทุกคน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ที่คอยเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และเกื้อหนุนการศึกษาของผู้วิจัย ด้วยความรักและกำลังใจที่เต็มเปี่ยมเสมอมา

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์วิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์.....	8
สัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รายงานข่าว.....	10
ระยะความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับรัฐบาล.....	12
ความเกี่ยวข้องระหว่างหนังสือพิมพ์กับกลุ่มการเมือง.....	15
สมมติฐานการวิจัย.....	17
นิยามศัพท์.....	17
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
รัฐบาลที่เลือกศึกษา.....	24

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	27
การเลือกวันเวลาที่ทำการศึกษา.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล.....	30
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	33
การเลือกฉบับของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ศึกษา.....	35
4. ผลการวิจัย.....	43
ความหมายและตัวบ่งชี้การอันนิมุน	
ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาล.....	43
ลักษณะของการอันนิมุนที่เกิดขึ้น.....	53
ภาพรวมของการอันนิมุนระหว่างหนังสือพิมพ์	
กับรัฐบาลที่ได้จากการวิจัย.....	57
ลักษณะการอันนิมุนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย.....	59
รัฐบาลนายชวน หลีกภัย.....	61
รัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช.....	66
รัฐบาลพล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ.....	71
รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	75
รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา.....	80
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แบบบันทึกข้อมูลแสดงปริมาณการอันนิมูน.....31
2	แบบบันทึกข้อมูลแสดงลักษณะการอันนิมูน (บพบก.).....31
3	แบบบันทึกข้อมูลแสดงลักษณะการอันนิมูน (คอลัมน์).....32
4	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์.....35
5	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์..... 36
6	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงรัฐบาลพล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ.....37
7	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ในช่วงรัฐบาลนายชวน หลีกภัย.....38
8	การเลือกหนังสือพิมพ์ในช่วงรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา.....39
9	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์หลังอันนิมูน ของรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์.....40
10	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์หลังอันนิมูน ของรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์.....40
11	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงหลังอันนิมูน ของรัฐบาลพล.ต.ชาติชาย..... 41
12	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงหลังอันนิมูน ของรัฐบาลนายชวน.....41
13	การเลือกฉบับหนังสือพิมพ์ช่วงหลังอันนิมูน ของรัฐบาลนายบรรหาร.....42
14	เปรียบเทียบปริมาณและ ลักษณะความคิดเห็นแง่เกี่ยวกับรัฐบาล.....45
15	เปรียบเทียบลักษณะความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล แต่ละรัฐบาล.....47
16	แสดงปริมาณความคิดเห็นแง่บวกของรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ในกรณีไม่วิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ.....48

ตารางที่	หน้า
17	แสดงปริมาณความคิดเห็นแง่บวกของรัฐบาลบริหาร ในกรณีที่ไม่วิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์บ้านเมือง.....49
18	เปรียบเทียบสัดส่วนความคิดเห็นแง่บวกต่อแง่ลบ ในรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์.....50
19	เปรียบเทียบสัดส่วนความคิดเห็นแง่บวกต่อแง่ลบ ในรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์.....51
20	เปรียบเทียบสัดส่วนความคิดเห็นแง่บวกต่อแง่ลบ ในรัฐบาลพล.ต.ชาติชาย.....51
21	เปรียบเทียบสัดส่วนความคิดเห็นแง่บวกต่อแง่ลบ ในรัฐบาลนายชวน.....52
22	เปรียบเทียบสัดส่วนความคิดเห็นแง่บวกต่อแง่ลบ ของรัฐบาลนายบรรหาร.....52
23	แสดงลักษณะการอันนิมิตของทุกรัฐบาล..... 53
24	แสดงลักษณะการอันนิมิตที่เกิดขึ้นแต่ละรัฐบาล..... 55
25	เปรียบเทียบปริมาณรวมของการอันนิมิตแต่ละลักษณะ.....56
26	แสดงปริมาณการอันนิมิตในแต่ละรัฐบาล.....57
27	แสดงปริมาณการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล.....60

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงปริมาณความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล จำแนกตามช่วงเวลา.....	46
2	แสดงปริมาณความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล จำแนกตามรัฐบาล.....	50
3	แสดงลักษณะการยืนยันนิมู่นจำแนกตาม ลักษณะที่ปรากฏ.....	54